

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frankova ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste pošiljke. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1-50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po ceniku od petih vrst. Inzeratni davok posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Za stanovsko solidarnost vsega slovenskega učiteljstva.

„Edinstvo“ likvidira z vsemi podružnicami. — List „Edinstvo“ preneha izhajati. — Člani Edinstva vstopijo v UJU. — UJU je edini legitimni predstavnik vsega slovenskega učiteljstva.

Dne 16. februarja 1928 se je vršila skupna seja zastopnikov UJU in Edinstva.

Po uvodnih besedah tov. E. Gangla je podal poverjenik UJU tov. Andrej Skulj sledečo oficijelno izjavo:

»Da omogočimo popolno stanovsko zedinjenje vsega slovenskega učiteljstva in dokažemo svojo pripravljenost storiti vse za doseg velikega cilja, ki smo si ga postavili z deklaracijo, smo umaknili še tiskovno tožbo proti takratnemu odgovornemu uredniku »Edinstva« Luki Jelencu, da bi nam bilo ljubše, ako bi se ta osebna zadeva ne spravljala v zvezo z zadevo stanovskega sporazuma.

Storili smo ta korak v zavesti, da postopamo v zmislu temeljne ideje — ideje deklaracije in v zmislu sklepa pokrajinske skupščine v Kranju, pa tudi v spoznanju, da so vse zadeve, ki se nanje nanašajo očitki »Edinstva«, danes že tako razčiščene, da osebna čast prizadetih zaradi njih ne more niti najmanjše trpeti.

Končno nam je olajšalo naš korak tudi dejstvo, da je odgovorni urednik s svojim imenom kril pisanje drugih oseb, ki jih ne moremo klicati na odgovor.

Ko smo s tem storili skrajni korak, izjavljamo istočasno, da brezpogojno vztrajamo na načelih deklaracije in enakem postopku, kakor se je to zgodilo ob priliki likvidacije Slomškove zveze. Ta načela in drugačen postopek glede likvidacije »Edinstva« ne more biti predmet kakšnega pogajanja.

Prečital je nato točko 1. in 2. spodaj navedenih sklepov. Glede radovljiškega in šmarsko-rogaškega učiteljskega društva so bili člani Edinstva mišljenja, da bi članstvo obdržalo stara matična društva, ki obstojajo že več desetletij, nakar se je privolilo, da se o tem izjavi članstvo v teh dveh okrajih in sporazumno izvede združitve.

Točka 3. in 4. je bila vzeta iz predlogov zastopnikov Edinstva. Podpisana je bila nato sledeča listina:

SKLEPI.

sprejeti pri pravih pogajanjih zastopnikov članov »Edinstva« in članov UJU dne 16. februarja 1928 v Ljubljani.

1. Kot edino stanovsko organizacijo je priznati UJU, razdružiti stanovsko-politično organizacijo »Edinstvo« z vsemi društvi in povabiti bivše člane, da vstopijo v obstoječa sreska društva UJU — poverjeništvo Ljubljana. Radovljiški in šmarsko-rogaški učiteljski društvi izvedeta naj to sporazumno.

2. V smislu deklaracije imajo pravico bivši člani »Edinstva« ustanoviti si svoje kulturno društvo, ki kakor Slomškova družba ne sme imeti svojih podružnic in ne sme biti nikdar kaka paralelna stanovsko-borbena organizacija ter njeno glasilo ne sme zavzeti bojnega stališča proti UJU.

3. Člani »Edinstva« vstopijo v UJU, a vztrajajo neomajno na ideji narodnega in državnega edinstva in se hočejo v tem pravcu udejstvovati.

4. Vsak član, ki izpolni pristopno izjavo, se mora brezpogojno sprejeti.

Sklenjeno in podpisano!

Slede podpisi.

O veliki važnosti in pomenu združitve vsega učiteljstva v enotni stanovski organizaciji še izpregovorimo, ker je to dogodek, ki pomenja novo dobo za učiteljski stan.

Pet sestankov kulturnih delavcev pov. UJU.

Sestanek propagatorjev delovne šole v Ljubljani. — Ustanovitev odseka za reformo šole pri pov. UJU. — Sestanek učiteljic za gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo v Celju in Mariboru. — Enaka posebna sestanka za kmetijsko nadaljevalno šolstvo v Celju in Mariboru. — Ustanovitev odseka za nadaljevalno šolstvo v Celju in Mariboru.

SESTANEK PROPAGATORJEV DELOVNE ŠOLE.

Poverjeništvo UJU je sklicalo za dan 4. februarja t. l. ob 9. uri dopoldne v Ljubljani sestanek namenjen predvsem razgovoru propagatorjev delovne šole v svrhu idejnega zedinjenja in organizacije dela za reformo šole v ljubljanski oblasti, kakor je to že organizirano za mariborsko oblast.

Ker se je prijavilo preveč udeležencev za zborovalni prostor v Učiteljski tiskarni, se je vršil sestanek na državnem moškem učiteljskem. Udeležilo se ga je 58 učiteljev in učiteljic.

Sestanek je otvoril s strani poverjeničstva, ker je bil pov. A. Skulj zadržan na sestanku v Mariboru, strokovni tajnik tov. Jos. Kobal, na kar je naprosil sreskega nadzornika tov. Andreja Rapeta, da ga vodi, za kar ga je poverjeništvo že prej pisмено naprosilo.

Sreski nadzornik tov. A. Rape pozdravi navzoče, povdarja potrebo enotno usmerjenega dela učiteljstva v smeri reforme šole ter

predlaga, naj bi se najprej razgovorili o organizaciji dela, na to naj sledita referata tov. Dolgana in Pibrovca ter predlogi. Sledil je njegov projekt organizacije dela za šolsko reformo. Vse delo naj vodi centralni odsek za šolsko reformo pri pov. UJU ki ima svoje odseke tudi drugje in razširi delovanje tudi na društva in krožke. Razvil je tudi načrt notranje organizacije odsekovega poslovanja. Centralni ped. krožek bi imel redne seje. Centralni odsek zbira gradivo novega pokreta. Material porabi za brošure o delovni šoli, ki bi jih naj izdajalo poverjeništvo. Ozirali bi se bilo na dvoje vrste šol, na mestne in podeželske. Brošure naj bi podajale principe delovne šole v teoretičnem delu ter praktična navodila. Misli bi bilo tudi na »Šolski list« delovne šole. Krožki naj bi prirejali tudi praktične nastope in hospitacije pouka po principih delovne šole. V večjih mestih naj bi se prirejali enkrat v mesecu večerni razgovori o pouku in vzgoji v zmislu delovne šole.

V debati so se oglašili tov. Hreščak, ki je očrtal pomen centralnega odseka pri pov.

UJU, orisal delo odseka v mariborski oblasti, ki je priredil par tečajev, ni pa organiziral pedagoškega dela po krožkih. — Tov. Pibrovca povdarja, da naj bo odsek le nekaj vizornega, neko žarišče za novo delo mora biti in tega smo pogrešali dosedaj, treba bo v to žarišče ljudi, ki imajo že izkušnje. — Tov. Jurančič omenja, da delovanje ne sme biti preveč birokratizirano, delo ne sme postati šablona, pustiti je svobodo, da nastane več struj, ki v mariborski oblasti že obstojajo. Delovna šola je proti formi. Ustvariti je delovne zajednice. — Tov. Dolgan govori o dnevnem redu, da bi bilo vendar dobro ugotoviti najprej bistvo in na to govoriti o organizaciji. Fiksirati se ne da ničesar, ker bi bilo škodljivo, da si takoj v začetku že postavimo kake dogme. Pokret za delovno šolo je nekaj duševnega, zato se dela ne bo dalo uniformirati. Na širših sestankih se ne da mnogo doseči za propagando delovne šole. Najlažje se pogovorita o tem tovariš s tovarišem ali tovarišico na izprehodu ali v manjših krožkih. — Tov. Stegovec ponuja svoj referat, s katerim smatra, da bi bil rešen problem delovne šole in samoukovanja. Predsednik Rape reagira na izvajanja predgovornikov in izpremeni dnevni red, ker vidi, da večina želi čuti prej referate.

Tov. Dolgan govori o idejni osnovi delovne šole. Rokotvorni pouk ni delovna šola. Delovna šola je aktivna šola, aktualna šola, ki je v ozki zvezi z življenjem in okolico. Predpogoj za razumevanje delovne šole je filozofska in družboslovna podlaga, ki ustvarja svetovni nazor. Dinamizem, da je vse v razvoju in se izpreminja, je temeljni princip v delovni šoli. Govori o relativizmu, statičnosti in absolutizmu. Kaj je aktivnost? Reforma šole mora biti odvisna od potreb naroda. Razlika med staro in novo šolo. Otroci so v delovni šoli srečni in pozabljajo na vse, učitelj ne morejo nehati o tem govoriti, če se znajdejo na skupnem torišču tega dela. Osebnosti v delovni šoli so otroci in učitelji. Bojazen z anarhijo in izgubo discipline je neopravičena. Ves formalizem mora odpasti. Tudi če ni izprva vse formalno pravilno, samo da je stremeljenje pravilno. Učitelj delovne šole mora imeti veliko inteligenco. Vzbuja mora probleme in zanimanje za probleme. Kaj je potrebno z ozirom na okolico in kaj zanima otroka, je dvoje temeljnih vprašanj v delovni šoli. Poznanje otroka je predpogoj. Respektiranje otroka je prvo. V delovni šoli mora vladati notranje prepričanje najširšega demokratizma. Pouk mora biti prilagojen. Ne rabimo »reformistične šole«, ki bo le na pol reformirala šolo! Kompleksni pouk podreja tehnične predmete. Mnogo stvari naj vidi otrok, a naj ne analizira na dolgo in široko. Urniki so odveč in nepotrebnosti. Razvijati je čustvovanje otrok s pravljicami, umetnostjo, glasbo, kar se je zanesljivo. Razvijati je voljo in delo. Volja v sedanjih šolah ne bazira na notranjosti. Rokotvorni pouk je potreben posebno za mestne otroke, za izražanje duševne notranjosti. Z igranjem se spozna estetičnost in smisel za praktičnost. Posebej opozarja referent na kmečkega otroka. Duševno življenje se prične v družini. Bazira na religioznosti, ki je ne smemo vzeti. Obzorje je treba razširiti. Ob sklepu je referent ponovno podčrtal, da v delovni šoli ni fiksnih načel.

Referent tov. Leo Pibrovca očrta delovno šolo v I. razredu. Opisuje dosedanjí pouk po formalnih stopnjah. Kako je bil prisiljen zavreči vse to v praksi. Vprašanje je v tem, če je učitelj tako močan, da preobrazi življenje, ali ga lahko šola preobrazi? Opisuje razmere v drugih državah: V Italiji vlada v šoli še »huraški« duh, Francozi polagajo važnost na jezik in telovadbo, Angleži na praktični pouk, Rusi so s šolo vzgajali komunizem, Nemčija hoče s šolo preobraziti nov rod za dvig države, v Jugoslaviji se polaga veliko važnost na zgodovino vseh treh plemen in drugo harmonično vzgojo ter etična načela. Le delovna šola lahko preobrazi razmere. Prvi pogoj pa je podoben študij otroka. Govori podrobno o postopku v I. razredu po principih delovne šole. Opisuje obširno metodo v vseh predmetih v svojem razredu na Jesenicah.

V debati omenja tov. Bregant, da ima knjigo o delovni šoli že gotovo. Tov. Jurančič omenja, da se moramo ogibati polovičarskega reformizma. Tov. Pibrovca povdarja, da je postopek, ki ga on uporablja, preizkušen že v Nemčiji ter izkristaliziran. On gre vsako leto v Nemčijo, da preštudira nova izkustva tam. Tov. Bregant zagovarja kompleksni pouk. Predsednik tov. Rape povdarja, da je žarišče delovne šole otrok.

Po kratkem odmoru govori predsednik in tov. Dolgan o organizaciji odseka za šolsko reformo pri pov. UJU. Odsek je potreben. Agilno je delo v Mariboru. Za delo naj se uporabljajo krožki po društvi in »Popot-

nik«. Misli bi na centralno knjižnico tudi v Ljubljani. Po okrajih bo treba organizirati referente. Naloga odseka je, dajati inicijativno po krožkih in dobivati od njih poročila. Ugotoviti je treba metodo dela. Nujno potrebna bi bila knjiga. Najbolje bi bilo, da se zbira enakomisleči v delovne zajednice, ki streme za skupnimi smotri. Ravnatelj Novak je omenil, da namerava prirediti P. R. K. o počitnicah tečaj za rokotvorni pouk, ki bo združen s teoretičnim razmotrivanjem delovne šole. Tega tečaja naj bi se udeležili vsi reformatorki šole. Delovno šolo je treba propagirati po krožkih, da prodre smisel za njo do učitelja v zadnjo vas.

V odsek za reformo šole pri pov. UJU so bili izvoljeni za ljubljansko oblast: tov. Pibrovca (Jesenice), tov. Bregant (Blanca), tov. Hrovat (Ihan), tov. Dolgan (Nova vas) in tov. Vodetova (iz Ljubljane).

Popoldne so imeli zastopniki delovne šole sestanek, na katerem so razmotrivali vprašanje ustanovitve in urejanja posebnega šolskega lista v zmislu delovne šole, poleg sedanjih čitank in o organizaciji počitniškega tečaja, ki ga priredi P. R. K.

Lep korak naprej je s tem sestankom zopet napravilo pov. UJU z dvigom novih kulturnih delovnih sil za procvit naroda in kulturnega dela našega stanu.

SESTANEK UČITELJIC V CELJU.

Na poziv odseka pov. UJU za nadaljevalno šolstvo, so se zbrale tovarišice dne 3. februarja v mestni osnovni šoli, da se razgovorijo o organizaciji gospodinjstvih nadaljevalnih šol in izobrazbi učiteljic za pouk na teh šolah. Vseh udeleženk je bilo 34, večina iz oddaljenejših krajev. Zastopana sta bila celo slovenjegraški in kozjanski okraj.

Sestanek je vodila tovarišica Zupancičeva iz Celja, referirala sta tov. Mencin in tovarišica Pleškova. Prvi je v uvodnih besedah pojasnjeval nujnost solidarnega nastopa in skupne izgradnje podrobnega programa za nadaljevalno šolstvo in govoril nato o načelih, organizaciji in vzdrževanju gospodinjstvih nadaljevalnih šol, tov. Pleškova pa je razpravljala o notranji uredbi, o učnem in vzgojnem postopku in izbiri učne snovi.

Debate, ki se je vršila po določenem sporedu, so se udeležile sledeče tovarišice: Jankovičeva, Ahtikova, Vošnjakova, Zagarjeva, Schreinerjeva, Pleškova, Stegenskova, Illerjeva, Simoniškova, Lapajnejeva in Pivčeva.

Debatiralo se je o učnem načrtu, o številu in starosti udeleženk, o učnem času, vzdrževanju šole, zlasti pa o usposabljanju učiteljic za pouk na teh šolah. Mnenje je bilo izraženo, da bi za silo zadostovali tudi kraji 3-4 tedenski tečaji, ako bi vanje sprejemali le v praktičnem gospodinjstvu že izvežbane učiteljice, ki poznajo razmere na kmetih. Soglasje je vladalo v tem pogledu, da našemu namenu ne morejo služiti gospodinjstvi tečaji, prirojeni potrebam meščanskih družin. Stavljeno so bili predlogi glede kraja, kjer bi se naj tečaj vršil.

Zaključen je bil sestanek z zahvalo predsednice referentoma in s sprejetjem sledeče resolucije:

Smatramo poklicno izobrazbo one naše ženske mladine, ki nima prilike se drugod izobraziti za gospodinjstvi poklic, kot svojo zadevo in smo pripravljene sodelovati pri organizaciji gospodinjstvih nadaljevalnih šol ter prevzeti pouk na njih, pričakujemo pa od oblastnega odbora, da prevzame vzdrževanje tega šolstva in mu zagamči na ta način neovirni razvoj in razmah.

Celjski sestanek je nov dokaz, da tovarišice ne zaostajajo za tovariši v resnem poimovanju velikih nalog, ki nam jih stavlja čas in nova smer organizacije.

USTANOVITEV ODSEKA ZA NADALJEVALNO ŠOLSTVO V CELJU.

Na vabilo v »Učit. Tovarišu« so se 3. februarja popoldne sestali nekateri tovariši iz celjskega okraja v mestni osnovni šoli v Celju na pomenek o perečih problemih nadaljevalnega šolstva. Poverjeništvo je zastopal tov. Mencin, ki je kratko očrtal naloge, ki jih naj celjski odsek sporazumno z osrednjim odsekom rešuje. V razgovoru se je dosseglo soglasje v vseh važnejših aktualnih vprašanjih nadaljevalnega šolstva. Tovariš Gosak se je dotaknil našega razmerja do kmetijskih strokovnjakov in odločno zavrnil domnevo, da je naše gibanje naperjeno proti njim. Obširno je pojasnjeval, da ne gre za zgolj strokovno zadevo in za vprašanje zgolj teoretske strokovne izobrazbe učiteljev na nadaljevalnih šolah. Naloga nadaljevalne šole so čisto posebne, ker ona ni nobena slaba kopija kmetijskih strokovnih šol. Učitelj mora z ozirom na krajevne razmere in potrebe ter na predizobrazbo učenca svobodno izbirati učno snov, se izogniti

Vsaka šola naj določi skupnega poverjenika za Mladinsko Matico.